

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Libellvs Svpplex Animarum è Purgatorio Ad Sodales Marianos Sermonibus Sacris Explicatvs

Sandaeus, Maximilianus

Coloniae Agrippinae, 1643

Sermo III. Purgatorium videri Misericordiæ Theatrum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54988](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54988)

alapis & opprobrijs obsonare patientiam inuictam: tandem manu ipse Rex sua sacrum illud caput impia securi resecurit. Nihil inter hæc Christophorus iterabat formido tua supplicia, miles CHRISTI sum & B. MARIAE. Deinde cadaver in quattuor partes sectum. Ioann. Eusebius Nierembergius in *historia natura, lib. 6. cap. 70.*

SERMO III.

PURGATORIUM
videri Misericordiae theatrum.

*Numquid obliuiscetur misereri DEVS?
aut continebit in ira sua misericordias
suas?*

Psalmo LXXVI. 10.

Multa flagella peccatoris: sperantem autem in Domino Misericordia circumdabit.

Psalmo XXXI. 10.

*Lex Clementiae in lingua eius. Prouerb.
XXXI. 26.*

D Mi-

Misericordia & Veritas custodiunt Regem, & roboratur Clementia thronus eius. Prou. xx. 28.

Iudicium sine Misericordia illi, qui non fecit Misericordiam. Superexaltat autem Misericordia Iudicium. Iacobi II. 13.

HOC anniuersario Animarum in pace quiescentium die, sit Benefactorum nostrorum memoria in benedictione, benè sit Amicis. benè Sereniss. Principi MAXIMILIANO HENRICO, Præfecto Sodalitatis viuo. benè defunctis in Domino, & Parthenicæ Congregationis N. Beneuolis. Pax cunctis à Domino, & æternum benè viuere ac felicitas in luce Sanctorum. Benefactorum hic est catalogus. *Legatur.* —

Hos omnes, DEVS æterne, afflictorum solatium, in Te sperantes tua circumdet Misericordia, de qua iam dicere aggrediamur.

EA commentatione sacra, quam de Purgatorio anno superiore ex hoc ipso loco habuimus, initium datum fuit disceptationi paræneticæ, *An Purgatorium Iustitiæ potius, quàm Clementiæ*

seu Misericordia theatrum nūcupari debeat?

Et tunc quidem seuerioris DIVAE suscepto patrocinio, ita eius solium in pēnali illā regia firmasse visi sumus, vt Clementia veluti loco pulsa merito conqueri posse videatur. Neque sanē demortuorum illis spiritibus, qui sub torrida illa zona pēnis exercentur satis consultum esse potest, si excluso penitus Clementiæ moderamine, solius Iustitiæ, summum rigorem expetere solitiæ satellitibus tradantur.

Verūm, nunquam mihi fuit consilium in Clementiam delinquere. Miseri sunt vndequaque, qui Misericordiam, quā nisi volente ac propitia nemo est felix, offendunt. Miseri profectō, quibus Misericordiæ deficit benignitas. Infelices, quibus solius Iustitiæ acerbiter experiri comingit. Neque animas illas electas, DEO quē dilectas, ad societatem Cælitum, post breuem moram, transferendas irritare expedit, nob. s̄que auersas, aut minus fauēntes reddere. Quapropter hodie Misericordiæ, seu Clementiæ thronus

in Purgatorij ditione stabiliendus est. Nemo sibi persuadeat, nos seueritatis potius, quàm lenitatis tribunal exoptare. Scimus in conspectu seueri Iudicis non iustificari omnem viuentem: Misericordiam autem superexaltare iudicium. Illius ergo faueamus imperio: illi Aram, non Vindictæ, statuamus.

Et vos, Animæ electæ, si Iustitiæ præconium terruit, spem concipite, hodie Clementiæ litabimus: metum ponite, Misericordiam ad vos inducimus. Eius sensu vos saluto, sed verbis, quibus quondam Misericordiæ Corculum Ioannes Electam Dominam & natos eius, quos diligebat in veritate.

2. Ioann. 3. *Sit vobis cum gratia, Misericordia, Pax à DEO Patre, & à IESV CHRISTO Filio Patris in caritate & veritate.*

Misericordiam & Clementiam esse virtutem. AIO Purgatorium Misericordiæ, seu Clementiæ theatrum esse. Non lubet litigare de voce, si nullum rei sit certamen. Christianè loquimur, non Stoicè. Quam sectam dum humanitati fauet, amo & æstimodum crudelitati, despicio, & abominor. Christiani in sa-

cris

cris eloquijs Misericordiam & Clementiam, syllabis, non natura determinant. Vtroque vocabulo virtutem designant, cuius factus sit gratia, pax, remissio, venia. Nota sunt illa, in quibus vtriusque, sed alterutrius nomine expresso, est commendatio. *Misericordia & veritas custodiunt Regem, & rebornatur Clementia thronus eius, Prouerb. xx. 28 Iudicium sine misericordia, id est, absque Clementia, illi qui non fecit misericordiam, Iacobi 2. 13. Multa flagella peccatoris, sperantem autem in Domino Misericordia circumdabit. Psalmo xxxi. 10.* Stoicis Misericordia est alterum extremum Clementiæ oppositum, quod nimia lenitas vocari potest.

Constituitur enim ab ijs Clementia inter Crudelitatem, & Lenitatem nimiam media, quam rectè describimus, cum Seneca lib. secundo de Clementia capite 3. *Temperantiam animi in potestate ulciscendi vel, si malis, Lenitatem superidris aduersus inferiorem in constituendis panis, & in remittendis.* Idem censetur esse munus Misericordiæ, quæ virtus, vt

*Clementia
descriptio*

*Lib. 9. de
civ. cap. 5.*

D 3

vt con.

vt conseruetur Iustitia, siue cum tribuitur indigenti, siue cum ignoscitur pœnitenti. *Clementia est moderatio aliquid ex meritis ac debita pœna remittens.* Atque ideo non est expectandum ad Clementiæ diuinæ commendationem, vt dicamus: In Purgatorio maculatas illas, ideoque supplicio addictas, & ad Superos adhelâtes animas, in igneis illis ergastulis tanquam ingeniâli toro detineri pœnarum expertes: vel quod ridiculè magis sed ore blasphemus deblaterant sectarij, quasi nostrum dogma: In Purgatorio, velut in itinerancium diuersorio, aut tabernâ vinaria transeuntes animas degustandum à pocillatore vinum accipere, vt iter hilariores conficiant.

NON sunt mihi credite, & ijs, qui experientia docti, ad nos inde redeunt, illo in loco molles ad delitiandum lectuli, ad quiescendum accubitus: non substernuntur carbones, tanquam plumæ, vel rosa fartæ inculcatæ que culcitæ, non obteguntur inibi degentes alijs, quàm flammârum toralibus: non molliores experiuntur, quàm saxo-
rum

rum

rum puluinos. Torquentur *miris*, sed *veris* modis, & tamen Clementiæ theatrum Purgatorium esse dicimus. Si quidem Clementia Iustitiæ vindictivæ officium non excludit, sed asperitatem mitigat. Est Clementia gratia quædam ac condonatio, sed non plena aut perfecta; alioqui non distingueretur à venia, sed ex parte. Facit, ut mitior irrogetur pæna, quàm secundum rigorem irrogari posset.

PORRO mitigari contingit pænas vniuersè bifariam, extensionis nimirum & intensiõis rationibus temperatis, ac terminis accisis. Extensio latitudinem, longitudinemque complectitur. Latitudinem voco, dum ad plures partes, quod arctari posset, tormentum diffunditur. Longitudo est temporis duiturnitas. Intensio in acerbitate gravitateque supplicij consistit. Hanc mirum, quam multa temperent in Purgatorio. Summa aliquot capita indicasse satis fuerit. Horum primum sit, Certitudo de salute. Est enim iam dudum explosa è nostris scholis, non tam doctrina, quàm opinatio

*Mitigatio
pænarum
duplex.*

erronea quorundam, existimantium, animas in Purgatorie non solum non frui hac certitudine, verum in turbulento dubitationis sollicitæ freto circumferri, & perpetuis anxietatis fluctibus agitari: imò nonnunquam in desperationis scopulum impingere, eiqs adhærescere, ob grauissimos quos patiuntur dolores. Quem errorem Lutherus antequam Purgatorium prorsus negaret, complectebatur; ratus, illas animas verè desperare, & esse id grauissimum eorum peccatum.

Mitius aliquantulum alij pronuntiant, non desperare quidem, aut peccare; simpliciter tamen esse incertas de suo statu: & an sint perpetuò torquendæ, annon: imò, hanc maximam esse illarum pœnam existimant. Adducuntur ad hoc afferendum reuelationibus quibusdã, quas ex Petro Cluniacensi recêset Dionys. Carthusianus lib. de quattuor nouissimis, artic. 47. In quadam ex ijs inducitur Anima hæc proferens: *Scio, quia ante Iudicij diem veniam non obtinebo. an autem tunc, incertum habeo.* Deinde interpositis nonnullis

nullis

MISERICORD. THEATRVM. 81

nullis hæc subiunguntur. *Qui valiter torquebantur, communiter erant incerti an finaliter saluarentur, & quasi desperabiliter fluctuabant; qui in tormentis suis nihil existimabant irapanale, sicut incertitudinem indulgentia.*

Aliud habet sana Theologorum doctrina, cuius hoc est pronunciatum, Animas illas electas nulla irrationabili; ac præpostera anxietate vel impatientia pœnas inflictas perpeti, nullis perturbari doloribus, nullis concuti anxietatibus vt desperationi succumbant. Absit cogitare, tranquillis illis pectoribus vlllos, quamuis diros, sed meritos cruciatus patientiam extorquere. Valet hic quod à Sapiente vniuersim est dictum: *Non contristabit Iustum quicquid ei acciderit*, Prouerbiorum xii. id est, non perturbabit, non deiecto illum animo faciet; sed æquo feret omnia, probè sciens, non abique diuina prouidentia iustitiaque euenire, quæ patitur. Adde, securas certasque esse, tam de gratia diuina, quam amicitia Dei comitem habet, in qua sunt confirmata; tum de beatitudine indubiè consequenda: siue id habeant per scientiam

entiam intuitiuam euidentem, siue per nouas à DEO infusas menti imagines, siue per notitiam Theologicã ex principijs fidei deductam, siue per reuelationem, siue per viam aliquam aliam DEO haud incognitam.

Quantum autē pœnarum acerbitatem minuat, felicitatis arrhâ donatum esse, de eaque certissimò communicandæ securum agere, me tacete, quilibet intelligit. Date mihi aliquem, qui certitudinem habeat de salute, & beatitudine quam infallibiliter obtinebit: id est, certitudinē, cui falsum subesse nequeat, diuina reuelatione acceptam, & attestatione firmatam: huius autem contemplatione attentissimè fruatur, etiam si flammæ illum admoueas, flagellis dilanies, vncis dilaceres, rota confringas, in boue igne supposito conclusum habeas, medio trāquillus in igne ridebit, cantillabit, & fortasse cum Laurentio, iocabitur in craticula, & ad maiora audenda, si ita visum iudici, vel carnificem, vel elementa ipsa animabit, cælum cogitans.

Occur-

MISERICORDIA THEATRVM. 83

Occurreret frequenter inter crepitan-
tes plagas, vel flammam illud, Ad pa-
triam, ad patriam: recreabit istud, *Sic*
itur: tandem perueniemus: hæc quon-
dam meminisse iuuabit. Tantum de præ-
narum sensu demit certitudo salutis,
modò scias, quanti sit non posse exci-
dere. Salutabat ille quondam adhuc
spei dubius, salutabat tamen gaudens
inter procellosa pelagi, illam, ob quã
tam multis iactatus, iactabatur etiam-
num regionem, exclamans identidem.
Italiam Italiam! Quamuis igitur spes,
quæ differtur, affligat, animam. si ta-
men coniuncta sit certitudo, quæ dis-
criminis securam faciat, illa, vt timo-
rem contrarij expellit, ita mirum in
modum recreat, facitque, quæ vide-
bantur intolerabilia, per quam fa-
cilia toleratu. Vt accidit animabus in
Purgatorio.

QUARVM supplicium lenius quo-
que facit Impeccabilitas, quæ magni
caussa est solatiij. Existimamus enim
iustorum animas purgatione tempo-
ranea indigentes in ipso mortis mo-
mento, ac separatione à corpore, ita
in gratia ac bono confirmari, vt am-
plius

Impeccabi-
litas ani-
marum in
Purgato-
rio.

plius peccare non possunt. Hanc autem firmitatem Clementia in Purgatorio operatur. Cùm enim inibi DEVM clarè non videant, vt beati: cùm natura sua non sint immutabiles: cùm ad infallibilem illam constantiam habitus aliquis ipsis communicatus non sufficiat: nec possit ab intrinseca aliqua perfectione siue habituali, siue actuali, vel naturali huiusmodi provenire perseverantia, necesse est dicere, sua illam perpetua protectione Misericordiam efficere.

*Visitatio,
& consolatio
ab Angelis.*

EIDEM adscribendum est, quod à bonis Angelis, & tutelaribus potissimum Animæ in Purgatorio visitentur, animentur, ac consolationem identidem accipiant. Multum sanè facit ad doloris acerbicatem remittendam fidelis amici confortatio.

*Hor. l. i.
Ep. i.*

*Sunt verba & voces quibus hunc lenire
dolorem.*

Possis, & magnam morbi deponere partem.

canebat ille. Id si valet in hominum euanidis ac nugacibus fabulamentis, an non locum habebit in solidis verissimusque cælitū adhortationibus, qui

NON

non emortua verba, mortalium more, spargunt, sed rem dare possunt, quæ animas voluptate iucundissimâ compleat. Videndos autem se dare bonos Angelos illis in Purgatorio æternitatis candidatis, cum ijsque suavissimè colloqui, si vlla fides reuelationibus habenda est, negari non potest.

NESCIO quas ferias ijs, quæ torquentur animabus adscribat Poëta Christianus Prudentius:

*Sunt & spiritibus; saepe nocentibus
Pœnarum celebres sub styge feria.*

Si de damnatis in inferno loquitur, iudit, vt Poëtis mos est, quibus quidlibet audendi, loquendi que, imò fingendi nonnunquam æqua est potestas. Si de ijs, qui in Purgatorio, datur ne ijs vacatio aliqua & pœnarum intermissio, vt vires resumant, ac animosius deinde catastam subeant, & torqueantur. Suntne ijs in locis animabus, à supplicijs vt hic adolescentibus nostris hebdomade qualibet à studijs, remissionis dies? Non reor equidem: id enim ego non Clementiæ adscriberem, sed seueritati. Nam ad easdem pœnas redeundum esset, tem-

*Feria in
Purgatorio
Hym. de
nouo lum.
Paschar.
Sabbat.*

pusque quo carendum beatitudine prolongaretur, quod ijs minimè optandum.

Quod autem aliqui disputant. Vtrum Purgatorij inquilinæ ante absolutam planè purgationem, inde ad tempus exire valeant, ad has ferias minimè spectat. Siquidem ridiculum esset, ac puerile, existimare, quamuis egredi permitterentur, à pænis liberam esse. Sed quemadmodum Dæmones hoc in aëre dum vagantur, vel in hominum sunt corporibus, ignem secum deferunt; ita suas secum Animæ flammas deportarent, etiamsi quandoque subterraneo ergastulo non detinerentur. Quod tamen haud contingit, nisi DEO præter legem semel fixam, quidpiam indulgente.

Feria Animarum

Possunt igitur esse, & appellari Animarum ferix, consolationes illæ, quas tum Angelorum visitatione, in eaque colloquio recipiunt, tum ab hominum Sanctorumque in cælis regnantium precibus nonnunquam habent: ijs enim internum
quen-

quendam delectationis motum, & nobis inexpertam hilaritudinem impetrari, ac pro ijs supplicantes mereri de congruo mihi sanè nullum est dubium.

QUANTVM autem illud est exaggeratæ in Purgatorio Clementiæ, & mitigatæ pænæ indicium, quod Ecclesia in Missæ Canone, in quo singula verba veritatis exactæ trutinâ librata sunt, dicat, eas in pace dormire ac quiescere, quod certè summam quandam lenitatem significat. Quid quod certis revelationibus constet, aliquarum in Purgatorio agentium animarum pænam tam esse exiguam, vt nihil penè pati videantur? Quales erant illæ, quæ vestibis albis indutæ visæ sunt in locis lucidis, & amænis, reor post tolerata in ignibus supplicia. De quibus V. Beda lib. v. historiæ cap. 13. nonnulla recenset.

Quid quod omniû pænæ, licet antea intensissimæ ita paullatim minuantur ac remittantur, vt tam sint modicæ, vt amplius vix remitti nequeat? Quod ex narratione D. Bernardi habetur in vita

S. Ma-

*Dormire
in pace.*

S. Malachia. Vbi scribit: oranti Episcopo pro sorore defunctâ, ipsam ter apparuisse: primò quidem in veste nigra, & extra Ecclesiam: secundò in subfuscâ, atque intra ecclesiam: tertio in veste alba ad ipsum altare cum Sanctis alijs. Ex quibus intellexit, animam sororis, paulatim remittentibus se poenis, ad finem purgationis venisse.

Quid quod quarundam tam velox sit transitus, vt se penè haud prius in Purgatorio esse, quam fuisse intelligant? illudque admirabundæ decantent: *Transiimus per ignem & aquam, & induxisti nos in refrigerium.* Nimirum, cogitat DEVS publicum se parentem esse. Et quemadmodum priuati illi parentes liberos peccantes nonnunquam castigant: interdum virgas tantum ostendunt, rati hoc satis esse poenarum, si instrumentum illarum vident, aut lenissimè sentiant, quo intelligant quid indulgens pater potuisset infligere. Haud secus ille facit aliquando & Clementiæ suæ obsequitur.

At-

ATQVE hæc quidem sunt quæ de-
 monstrant Clementiæ locum esse in
 Purgatorio, si poenarum intensiorem
 spectemus, quæ per illam mitigatur
 plurimum. Non minus autem ibi mu-
 nus exercet illa suum in extensione
 contrahenda. Et quidem imprimis
 Clementiæ beneficium est, si dum Iu-
 stitiæ æqualitas posceret diuersorum
 membrorum cruciatum, vnius non
 acerbissimâ poena satisfieri permit-
 tat. Sic è contrario, crudelitatis est,
 ultra, quàm leges præscribant, penam
 extendere. Fertur in publicum latro-
 nem multorum reum homicidiorum
 sententia, vt ignitis forcipibus in
 omni corporis parte, quæ musculo-
 sa, & compacta carnis pulpa est valida
 discerpatur, flagris concidatur, ignes
 pectori admoueantur, dorso nouacu-
 la, vt ex pelle ligulæ fiant, cruribus
 rotâ, vt ossa confringantur penitus,
 temporibus malleus, vt bouis instar,
 concidat, ceteris membris carbones
 igniti, vt in cineres bustum abeat.

Misericors iudex constingat tot
 membrorum carnificinam, & vnius
 alte-

*Extensio
 poenarum.*

alteriusue membri cruciatu supplicium definiat, eo ipso Clementistitulum merebitur. Hanc poenarum adstrictionem Purgatorij propriam esse, lege à Clementia inibi imperitante latà, conuincit vnus tantum partis supplicium. Peccauit homo anima & corpore, hoc sæpe instigante, irritante, attrahente. Quis non videt, si coram Iustitiæ tribunali caussa ageretur vtrique æqualem quadantenus poenam infligi oportere: vt quantum, in delitijs fuit pellex caro, tantum cum proco & amatore suo tormenti perferat. Sed auctoritatem suam interponit sospitatrix Clementia, & Iustitiæ rigore temperato, corpus à poena eximit, modica complicitis animæ afflictione contenta.

I. Caesar.

DEPRAEDICATVR à profanis Iulij Cæsaris mitis in reos animos. Is captus à piratis, iurauerat sæpius, se cruci omnes subfixurum, si in potestatem redegisset. Redegit haud ita multo post: æstuabat tamen, quod crudele videretur, supplices in crucem

cem

cem agere, iurisiurandi autem religio veniam abnueret. In hoc certamine humanitatis ac fidei Clementia se mediam interposuit, & vtrique satisfaciendum hoc moderamine persuasit: iugulari prius posse, deinde suffigi. Hoc factum, & satis vtrique, neutrius violatione.

Crediderim equidem, si humana diuinis conferre, aut humanis diuina illustrare licet, & nostro more balbutire; cùm poenæ demeritis in suprema coelitem curia constituerentur, suasisse Amorem DEO, qui semper suorum est amans, & pater indulgens, vt mortalibus delictorum quorundam, quæ modica habentur, gratiam faceret, poena omni condonata: intercessisse Iustitiam, & nihil sine illius expiatione, qui deliquit, condonandum, disputasse: hominem ex corpore & animâ constantem, vtraque parte puniendum: animam non peccare solam, carnem sociam ferè semper esse; ac sæpe illicem. In hoc conflictu Amoris & Iustitiæ Misericordiam repperisse viam:
Ani-

Animæ supplicio Iustitiæ satisfaciendum, corporis exemptione Amori.

Psal. 144. Profectò, *Suavis est Dominus uniuersis, miserationes eius super omnia opera eius,*

Sap. 11. *Parcis omnibus, quoniam tua sunt Domine, qui amas animas. O quàm bonus, &*

suavis est Domine, Spiritus tuus in omnibus! Misericordiæ moderamine Iustitiæ satisfieri nullum est dubium.

Mitigat ergò Clementia, quam irrogare posset Iustitia poenam in Purgatorio, si latitudinem extensionis spectemus.

Diuturnitas poenæ.

lib. 3. Reg. 14.

N&C minus si longitudinem, siue diuturnitatem, quam contrahit, in multas alioquin annorum centurias procursuram. Est Clementiæ arctare in hac re terminos. Hoc titulo Clementiæ laudem meruit, ille Deo cœloque plenus Rex, qui cum Absalomus filius fratrem Amnonem proteruè ac crudeliter in conuiuio interfecisset, & triennio apud auum maternum in Syria exulasset, fractus, & misertus, cum tempus extendere posset, reuocauit. Est quidem singulis in Purgatorium ablegatis, decreto diui-

diuino statutus mansionis eo in loco terminus. Nouit perbenè mēsurarum omnium, ac proportionum Dictator, quanti temporis supplicium, cuiusuis generis peccatorum piaculis respondeat; sed quā est lenitate, & in electas animas clementia, non præfigit limitem, quem, si summo iuris habenda esset ratio, Iustitia poneret; sed quem pangit Misericordia. Cuius est, admirandis inuentionibus tempus alioqui longissimum abbreviare. Quare attendite, quæso vos, diligenter, & Clementiæ, vel potius vobis, quibus aliquando per illam subueniendum erit, fauete.

NON omnes ego quidem abbreviandi modos commemorabo, id enim infinitum penè esset, sed aliquos tantum, qui magis ad institutum nostrum spectare videbuntur proferam. Principio, non probatur singularis illa Viri quamuis pij ac eruditi opinatio, neminem ultra decennium in Purgatorio detineri. Multo minus placeat; quod errorem sapit Lutheri, homi-

*Abbrenia-
tio; ænarū*

hominis Inferno, quem admittit, quam Purgatorio, quod exhibet, magis fauentis, Purgatorium breuissimis lecti fatalis spacijs circumscribi, illiusque temporis momentaneo intervallo, ac morte terminari. Obstant utriusque persuasioni Patrum dicta, & reuelationes fide dignæ: licet non omnibus, quæ passim circumferuntur, absque iudicio fidem adhiberi velim; obstat denique ratio.

*Intensio
compensat
extensionē.*

Ille igitur abbreviandi modus fortasse alicui in mentem venit, quo poenarum duratio, ac cruciatuum extensio intensioe compensetur. Quod fieri posse nullum est dubium. Manendum esset alicui xxx. annis, sed in poena mediocri ut quattuor, phrasi philosophicâ: quantum augetur poenæ grauitas, tantum extensioni demitur. Crescat igitur, ut vnus hebdomadæ supplicium acerbissimum triginta annorum mediocri respondeat; finita illa septimanâ euolabit. Applauderem, si, quam certum est, illud fieri posse, tam nobis exploratum esset, Clementiæ decreto fieri: aut
Mi-

Misericordiae potius, quam Iustitiae id adscribendum esse; de quo haud immerito quis dubitet. Scio sentire *Suarez* magnum ætatis nostræ Theologum, *disp. 48. de Sanctos, qui pro animabus Purgatorij suffrag. orant, petere posse, earum vt liberatio sect. 5. n. 9. acceleretur, etiamsi necesse sit, diuturnitatem temporis intensioe pœnarum compensari. Verùm obseruat idem benè, hoc commutationis genus, quamuis aliquam gratiam continere videatur, non tamen excludere omninò æqualitatem Iustitiae. Itaque missis ambiguis, illud statuamus.*

PROLIXAS Purgatorij pœnas contrahi suffragiorum alienorum repetitione: eas autem ad pœnarum remissionem, vel mitigationem acceptari Clementiæ lenitatem arguit. Imò, Iustitiae, inquis, seueritatem; cùm nulla hic fiat gratuita condonatio, sed in compensatione seruetur æqualitas. Scrupulum hunc eximet cognitio modi, quo defunctorum animabus profunt viuentium suffragia. Illud
in

*Suffragia
pro Defun-
ctis.*

in confesso est apud omnes, Suffragia prodesse posse in Purgatorio existentibus ad integram poenarum remissionem. Si quidem poena, quam debent animæ, cum finita sit, intensiue atque extensiue, per opus aliquod finitum compensari potest. In omni etiam finita poena certi sunt gradus. quocirca si remitti potest per suffragia, quod nemo negauerit, poterit omninò tolli: aut illa successiue multiplicando, aut simul in diuersis personis, aut ita augendo vnum idem que opus, vt multis operibus satisfactorijs, atque adeò toti poenæ æquiualeat.

I A M verò, quoniam duobus vijs ad poenarum remissionem, & abbreviationem perueniri potest: nempè, vel impetrando, vt gratis remittatur; vel soluendo & satisfaciendo pro alio quam debet, existimant non infimi subsellij Theologi, obtinere nonnunquam fideles à DEO, pro animabus sibi carorum gratuitam supplicij remissionem per medium impetrationis. Quod ad Clementiæ

*Caietan.
Tom. 1. o-
puscular.
tractat. 16.*

mentia tribunal spectat. Quid enim in hac clementissimi Patris concessione, quod non sit eius bonitati consentaneum? An non sæpè à mitioris ingenij Principe, sine æquivalenti satisfactione, poenæ relaxatio impetratur? Et quo alio modo Beatæ Mentis, quas pro Purgatorij incolis supplicare iulula est ambigendi ratio, veniam postulant, & consequuntur? Cùm enim non sint amplius in satisfaciendi statu, impetrant, vt gratis fiat remissio. Quò tendit benigna mater Ecclesia, cùm frequenter DEVM orat, vt per suam pijsimam misericordiam à tormentis piorum animas à poenis eripiat.

SED sit ita, vt volunt nonnulli huius temporis præclari Theologi: nunquam poenarum condonationem elargiri DEVM in Purgatorio *Suarez sect. 5. n. 5.* detentis: nisi satisfactione pro ijs oblatâ, adhuc contendere non verbor, cum multis; illam ipsam satisfactionem acceptare, esse Misericordiam; addunt aliqui, & quidem Misericordiam solius, vt Iustitiam excludant: sed ego satis habeam, si ad-

E iun-

iungere particulam, *potissimum* liceat neque enim est animus Iustitiæ exilium indicere. Augetur in hoc capite Clementia eo titulo, quod non interueniente Iustitiæ æqualitate, pactis conuentisque stetur fideliter, & infallibiliter oblata profint suffragia: si non omnibus, quod tamen plurimi admittunt, non sine magna probabilitatis specie, certè aliquibus, atque ijs præsertim, quæ dum mortalitate adhuc circumdatæ essent, singulari quodam affectu erga illius loci captiuas ferebantur, easque ope sua iuuare studebant.

*Genera
suffragiorum
tria.*

AD HÆC, in singulis suffragiorum generibus, quibus pœna vel abbreviatur, vel omninò tollitur singularem animaduertere licet Clementiæ lenitatem. Tria sunt suffragiorum capita: *Incruentum Misse sacrificium, Oratio, & Opera* quælibet pœnalia & satisfactoria, vt elemosynæ, ieiunia, peregrinationes, ac similia; quibus *Indulgentia* accenseri solent, quæ sunt applicatio satisfactorum, siue operum pœnaliū Christi, ac

ac Sanctorum, ut profint defunctis. *Orationibus* inquit D. Augustinus, Sermone xxxii. de verbis Apostoli. *Sancta Ecclesia, & sacrificio saluari, non est dubium mortuos adiuuari.* Oratio autem non tantum ut opus laboriosum est, verum etiam, ut est impetratoria, quod orationi est proprium, prodest non parum ex Clementia decreto. Quanta benignitas, Sacrificio, cuius infinitus est valor, si pro defunctis offeratur, infallibilem effectum, poenaeque remissionem tribuisse; Quid autem aliud est, Indulgentiarum distributio, quam numerorum (hoc exemplo utendum ad vulgi captum) quibus talentorum aliquot debitum ad nouissimum vsque quadrantem persoluatur.

Nimirum, tu fortunis priuatus omnibus, post dilapidatam substantiam, innumera contraxisti nomina, nec soluendo esses, nisi quae supersunt alicubi, diuenditis, pellem etiam poneres, ac in pistrino multos annos circumagereris scuticque expositus. Tui misertus creditor numos non ad

census, non ad vsuram concedit, sed donat, vt sygraphas recipias, & tu de summa Clementia apud tam clementem controuerfiam moueres? Idem in Purgatorio accidit, & non exclamas: Viuit, viuat in ignibus Clementia.

V I S aliud huic rei accommodatum exemplum? Decretum est iudici criminibus id postulantibus, te ad infame lignum condemnare. fies haud dubiè non longa littera, sed columna pendula, extenderis ad tres pedes, quo maior appareas: attenuaberis, vt omnia in corpore per cutem, tanquam per speculariẽ materiam fiant pellucida. lata est sententia, vt flagris dilanieris à vertice ad calcaneum, quo vnum vulnus fias: deinde in testulis roteris, torrearis, frixeris, concidaris, tandemque totus incinrescas igni iniectus. At mox, qui iudex antea, personam ponit cum nomine, & patrem induit: sententiam tamen non mutat, nisi quod alterius, æqualia pro te pati volentis, supplicium, in tui gratiam se accepturum teste.

testetur, modò sit, qui se offerat.

A T omnes refugiunt, sui magis, quàm tui memores. Tunc ille idem & iudex & pater pius, nunc quoque tu alter, tibi decretà tormenta in se suscipit, vt tu libertatem consequaris; & non animaduertis in hominis illius animà imperantis Clementiæ potentiam? Simile quid contingit, cum CHRISTI parentis indulgentissimi, ac Sanctorum passionibus per Indulgentiis applicatis à poena liberantur defunctorum animæ: & non cernis in Purgatorio longè lateque dominantem Clementiam non iuuat accinere, regnat, regnet io semper in Purgatorio Misericordia!

OSTENDAM idem clarissimè ad popularem intelligentiam. Condonato tibi, vt quondam parricidæ Absaloni, mitissimi patris affectu parricidij crimine, exilij in inferno perpetui remissione facta, temporanea superest luenda poena, conspectu Regis cendum: & qui ex ea orbitate dolor moestitudo, cruciatus, lacrymæ ferenda: nec spes est admissionis, nisi

exacto triennij curriculo. Hinc
 cui misertus non nemo è Palatino-
 rum numero, quid si sit Principis
 Alius vnicè dilectus, patris delitiæ
 ac hæres? sacco induitur, intonsam
 demittit cæsariem, funem, vt reus,
 torquis vice, collo applicat, nudis pe-
 dibus, vdis oculis, diffibulato tho-
 race, in nodum coactis manibus, scissa
 tunica, illuic squalidus ad Regem
 ingreditur, ad genua accidit, eaque
 amplexatur, rogat, supplicat, obte-
 statur, voce, gemitu, suspirijs; regi-
 am clementiam, paternum pectus,
 Principis misericordiam inuocat,
 sortem acerbam miseratus eius, cui
 facinus iam condonatum, diuturnita-
 tem temporis, quo optatis imo heri
 conspectu frui non licet, incidat: hanc
 filij longè carissimi solitudinem, hæc
 poenæ voluntariæ documenta multi-
 plicia, has preces, lacrymas, dolores,
 ac gemitus compensationis loco acci-
 piat.

POSSET hic dicere pater, si chaly-
 bem haberet circa pectus, ac iustitiam
 tantum spectaret, dentem pro dente,

OCU-

oculum pro oculo , pellem pro pelle:
 anima quæ peccauerit , ipsa patiatur,
 donec satisfaciat , quid frustra affli-
 geris? Sed mitior DEVS , qui magis,
 quàm ille nomine etiam Mitio , tum
 quoque mitis est , cùm punit & ob-
 iurgat, in satisfactionem accipit, quæ
 offeruntur pro alienis debitis : & du-
 bitas an in Purgatorio imperet Mife-
 ricordia? Acclamemus omnes, ô Do-
 minum mitem ac clementem!

SI inter homines fuerunt non-
 nulli tanta animi clementia , vt vin-
 dicare potuisse contenti, dum in ma-
 nibus fuerunt hostes vindictam remi-
 sere: quid sentiendû de DEO, cui pro-
 priû est misereri sèper & parcere, idq;
 erga amicos & filios, quales sût omnes,
 qui in Purgatorio detinêtur? Apud RO-
 manos commendatur M. Bibulus. Hu-
 ius duos filios præstantissimæ in-
 dolis , cum in Syria Proconsul ipse
 ageret, Gabianini milites in Aegyp-
 to per sæuitiam , ac proteruiam in-
 terfecerant. Hos Cleopatra Regina
 iustam iram viri principis veri-
 ta , comprehensos ad ipsum misit
 E 4 arbi

arbitrio eius puniendos. At ille, quamuis in recenti dolore, patrem, & quod fortasse alicui in mentem veniat, hominem exuit, vt humanitatem erga noxios retineret, ac sepositâ omni ultione, eosdem ad Cleopatram: intactos remisit, sat habens, vindicare potuisse. Quid de Christo iudicem, qui totus quantus est lenitas ac beneficentia?

Quanta illa fuit Clementia Octavianum Cæsaris, qui, dum Diomedem dispensatorem suum comitem haberet, & repêtè ferus aper in eos incurreret, seruus Dominum suum oijcibens, manibusque propellens post eum latuit. Atque Augustus quidem fato, aut animositate sua seruatus fuit. Sed & dispensatori ignouit, nec vindictam sumpsit cum posset, timori potius temerarium istud factum, quam noxæ adscribens. An existimamus DEVM homini in Clementiæ perfectione cedere?

Obiectio.

AT enim, nescio, quis mihi grauis & intempestiuus à tergo monitor aurem velit importunè: & heus tu, quò

tu, quò tandem inquit, vide, ne dum
 DEVM, vt misericordem extollis, in-
 iustum facias. Caue, his Clementiæ
 haustris breui Purgatorium euacua-
 bis. Nihil te delicatæ quorundam
 aures, nihil exasciata doctorum vi-
 rorum iudicia, nihil Theologicus
 rigor commouet? Nihil me magno-
 perè ista, vel alios perturbare de-
 bent. Nondum sententiam tuli de re
 tota. Iustitiam deprædicare nuper,
 nunc Misericordiæ partes tueri est
 propositum: alio tempore vtramque
 conciliabimus & nectemus.

Sed vtinam non tam ego verborum
 deprædicatione, quàm vos mecum
 pænalium operum multiplicatione
 pro electis in Purgatorio animabus,
 diuinæ Clementiæ refertos libellos
 supplices offerremus hodie, & no-
 biscum orbis Christianus vniuersus,
 fortasse crastina die mera esset solitu-
 do & eremus Purgatorium, ignibus
 plenum, hominibus vacuum. Sed
 optare hoc licet, sperare, pro-
 pudiosa mortalium ignauia, & ad
 E s. satis

satisfaciendum pro se quoque, ne-
dum pro alijs, tarditas vetat.

I L L V D tamen non est reti-
cendum: Clementia, quam in Purga-
torio potestate fungi probatum
imus, inexhaustam liberalitatem ne,
an lenitatem consideranti, in men-
tem venisse dubitare: An non ali-
quando, ac hoc potissimum die, o-
mnibus in illo carcere conclusis ani-
mabus euolandi potestatem faciat,
sicque locus ille torturae destinatus,
nullos, qui crucientur aliquando ha-
beat, quod ad Clementiae folium ibi
stabiliendum haud parum esset oppor-
tunum. Sunt autem in hanc partem
aientem praesidia minimè contem-
nenda.

N A M ut omittamus, quod
incertum est, Christo Domino de-
uicta morte ad Inferos migrante, o-
mnes fidelium, ac sibi carorum ani-
mas, quae in subterraneis locis eo tem-
pore delitescabant, visitasse primùm,
deinde eduxisse, ut & ipsae trium-
phalem Christi pompam adornarent,
& in

& in cœli arces inueherentur. Si-
quidem Rege recens inaugurato, aut
carceres visitante Principe, nullus
esse solet, cuius compedes ad bene-
uolum Solis illius aspectum non col-
liquefiant quodammodo ac diffuant.
Sed ut hoc (quod aiebam) linguamus
in medio, perpendite mecum accura-
tè pauca hæc.

Imprimis, ex immenso penè il-
lo quotidie nascentium, denatorum-
que numero ad Purgatorium non de-
mandari vllum infidelem, idolola-
tram, Mahometanum, hæreticum. Hos
aliud manet apud inferos diuerso-
rium, Purgatorio, haud paullo, si
non feruentius (nam eiusdem gene-
ris ignem utrobique vigere volunt
Theologi) certè diuturnius, quippè
æternum. Deinde è fidelium Chri-
stianorum cœtu, quantulus autem
ille est ad numerosam illam foecem?)
nemini Purgatorium obuenire, qui
nō ab omni noxiâ lethali liber in gra-
tia & amicitia D E I hinc emigra-
uerit. Horum verò quanta paucitas

1. Petr.
4. 18.

Horreo dicere, si sanctissimi Præfulis Chrystostomi sensu sit loquendum. In hoc nostro numero, qui sat magnus pro loci conditione, & temporis, fortasse pauci sunt, quibus Purgatorij fiet gratia. Nam *iustus vix saluabitur*, de quo dubitat nemo nisi infidelis, cum sit pronunciatum Petri Apostoli. At quàm pauci? Quæso vos nolite sciscitari. Si quæ in animo versantur, omnia promerem, offensio mihi expectanda esset rudium quorundam diuinæ arithmeticæ calculis ponendæ. Sat sit dicere, paucas esse videri. Quot sint dicere non attinet, ne in alterutram partem, aut in considerata seueritas in me reprehendatur, aut veritas odium pariat.

*Sacrificiorum mil-
lia.*

NOTÆ.

I A M verò multa millia sacrificiorum cotidie, & hac præsertim luce, pro animarum indigentia, siue certarum, siue vniuersim & vagè, DEO tamen signatè notarum, offeruntur. Sacrificium autem Christianum, pro animabus oblatum, infallibilem habet ex opere operato, vt loquuntur Theologi effectum: quem nulla

nulla ministri sacrificantis indignitas, modò necessaria adhibeantur, nullum demeritum, nulla possit impedire improbitas.

Adde satisfactionum tum Christi Domini imprimis, tum Sanctorum, thesaurum omni ex parte infinitum, qui per Indulgentias Pontificia auctoritate communicatas applicatus. Qua applicatione factâ, solui ad æqualitatem animarum debitum, atque idcirco illas infallibiliter liberari, magnorum in sacrâ doctrina Magistrorum est consensus. Adde altarium in omnibus pene basilicis quorundam à suprema potestate profectam benedictionem peculiarem, qua fit, alijs ad eam rem necessarijs non deficientibus, ut unius sacræ hostiæ litatione, toties, quoties, anima à pænis eruatur.

Adde Priuilegia Religiosorum multorum, quibus concessum à CHRISTI Vicario, condonationum istiusmodi dispensatore, ut vel psalmi quinquagesimi, à prima voce *Miserere* celeberrimi, vel alia comprecatione, ante icunculas sacras profusa, vel simili

HO PURGATORIUM

pietatis officio, animam vnam è flammis eripiant. Adde, tot DEO carissimorum in claustris degentiù assiduas pro caris sibi, in Purgatorio agentibus corporis afflictationes, ieiunia, flagella, cilitia, vigilias. Adde, priuatorum suffragia, orationes, elemosinas, supplicationes, lacrymas.

Adde Sanctorum, non Angelorum modò, sed & hominum cum Christo regnantium preces, atque intercessionesefficacissimas: quibus, vel gratuitam liberationem obtinent; vel, vt superabundantes satisfactio-nes, à se susceptæ, dum inter mortales agerent, animabus applicentur, rogant; vel ab alijs eadem felicitate fruentibus Diuis postulant, vt proprias satisfactio-nes animabus quibusdam adscribi patiantur. Adde denique, Ecclesiæ vniuersæ matris benignissimæ, & nunquam non pro suis in caritate decedentibus sollicitæ communes obsecrationes, siue inter liturgiæ solennes ceremonias, siue in diurnis, nocturnisque psalmodijs profusus.

HAC

Hæc simul iunge, & Clementiam præfidere cogita, adfirmare ausim, venturum tibi in mentem, fieri vix posse, quin Purgatorium non rarò, & maxime *Commemorationis animarum* die sacro, enacuetur. Nam si tam paucis in Purgatorio locus conceditur, tam autem multa, certa, infallibilia, ad euocandas inde animas suppetunt remedia, videri posset facillimum esse, omnibus ibi commorantibus liberationem impetrare. Quod in Clementiæ regno non debet videri rationi minus consentaneum. Rationem in te eorum, qui in hac vrbe probabili coniecturâ benè ac feliciter vitam suam finiunt, tum sacrificiorum, suffragiorum, orationum, quas pro defunctis fundi hac ipsa in vrbe, vel à solis Ecclesiasticis certum est, fiet sanè admodum verisimile, non tot quotidie decedere, quot officia infallibilem pænæ remissionem postulantia frequentantur.

QVOD si de singulis animabus instituat sermo, quam diu in Purgatorio moram traher existimatis vnam, pro cuius vnus liberatione, decē
aut

*Religioso-
rum officia
pro defunctis
Bis.*

aut viginti, sæpius etiam plurium sacrificiorum millia à religiosissimis, DEOQUE gratissimis Sacerdotibus repræsentantur, addita potestate, per quodlibet animam è Purgatorio educendi. Statuere ego non possum DEO soli nota. Sanè hoc nomine felices sæpe æstimare soleo, Monasteriorum, Collegiorum-ue sacrorum fundatores, quibus tam varia post mortem donec mundus stabit manent subsidia.

SOCIETATIS
IESU in
benefactores
gratissimos.

Quid in alijs DEO sacratis familijs fieri soleat, ignoro: de hac nostra affirmare possū, quod quidā festiuè protulit; videri, sed verè protulit: IESUITAS omnes fundatorū, ac benefactorū suorū Sacellanos esse: ita perpetuò ferè pro ijs sacrificāt, & orant. Sic se res habet. Qui quadraginta annis aut pluribus in Societate nostra sacris initiatus vixit, pluries pro ijs, quàm pro se sacrificauit. Licet enim obligatione vlla, quæ iustitiæ debitum pariat, adstringi nos non patiamur; plura tamen liberaliter damus, quàm à nobis exigi etiam à sordidissimo possent. Gratis date volumus, quæ gratis accipimus.

cepimus: hoc profitemur: ita apud nos sancitum: in id consensimus, cum nomen religioni dedimus.

BENE sit Inuictissimi, dum vixit nobiscum Imperatoris RODOLPHI II. animæ. pax illi à Domino, & æterna gloria ac felicitas in luce Sanctorum, à cuius obitu superioribus annis tanquam trium domiciliorum nostri Ordinis Fundatoris, nouem omnino sacra à quolibet Sacerdote è nostris per mundum vniuersum, ne quidem Iapone ac Sinis exceptis, dicta sunt: dicentur autem in dotatis ab eo Collegijs, quot hebdomadis aliquot, quam diu ordo iste florebit: nimirum, ad consumationem seculi, vt speramus, ac vouemus.

PLURA diximus, & dicemus, quam diu SOCIETAS stabit, pro FERDINANDO II. verè illius Patre amantissimo & munificentissimo, qui erexit nobis noua domicilia non pauciora quam decem: Domos Professas duas, alteram Viennæ, alteram Pragæ. Domos Probationis totidem, Leobij & Viennæ. Collegia sex: Labacense in Carnio-

Anno
1612.
10. Ianuar.
RODOLPHVS
II.

Guilhel.
Lamor-
maini in
Ferdinanda
do II. cap.
25.

Carniola, Clagenfurtense in Carinthia, Goritiense in Foro-Julio, Ructenbergense, & Lithomiriense in Bohemia, & in Silesia Glogouienne.

**HENRI-
CVS IV.**

Anno

1609.

14. Maij.

HENRICI IV. Magni, Gallie & Nauarra Regis gloriosi memoria sit in benedictione, cuius generosissimum pectus, postquam feralis sica transfixit. **O** facinus detestandum! illi, ut Fundatori liberalissimo, & Parenti beneficentissimo, sex votiuia sacrificia per vniuersum orbem Sacerdotes nostri omnes obtulerunt, & nunquam non, gratitudinis ergo, offerent.

Serm. 43.

HIC non est silentio inuoluendum, quod habet Cancellarius Parisiensis Ioannes Gerson commentario in Canticum, *Magnificat*, quem laudat Raulinus tomo 2. de Sanctis. Pie, inquit ille, creditur, DEI privilegio in Virginis Assumptione euacuatum esse Purgatorium. Dum enim Princeps coronatur, aperiuntur carceres; quanto magis in coronatione DEI PARAT

Obijt anno

1072.

Multum etiam ad rem nostram facit quod B. Petrus Damiani Cardinalis narrat

MISERICORD. THEATR. II5

narrat libro tertio epistolarum, epistola vltima. Mulierem quandam Romanæ defunctam alteri apparuisse, nocte Assumptionis Marianæ, cumque ab eâ quæreret, quemadmodum haberet: vsque hodiè, inquit, non leuis me pæna cruciauit: At hodie Regina Cali pro nobis preces fudit, meque cum multis alijs de locis pænalibus liberavit, totque inde eripuit, vt numerum totius Romanæ plebis excedat. Cùmque de rei veritate dubitaret mulier altera: Scito me, inquit, in signum veritatis, quam tibi modò aperui, te hac ipsa die post annum morituram. Quod factum est.

AN non hæc sat multa sunt & efficacia ad Misericordiæ sedem in Purgatorio stabiliendam? Verùm de toto hoc genere quid exertè sit statuendum, non ante enunciabimus, quàm lata maturrimè sententia disceptationi eatenus dubiæ finem imponemus. Fluctuare me facit aliquantulū Thomas Aquinas, vir, qui tum in *Omni Theologiâ*, tū in hac potissimū
de

S Tho. 4.
d. 45 q. 3.
ar. 3. in 6.
Suppl q.
72. art.

de Purgatorio controuersia, solidis nititur fundamentis, nec facile aures friuolis quibusdam muliercularum reuelatiunculis, ab Ecclesia non probatis, multo minus improbatis accommodare solet. Is quodam loco quaerit; *An Orationes Sanctorum pro nobis factae semper exaudiantur?* Tum ita disputat.

Orationes totius caelestis curiae, si aliquid impetrare possent, efficaciores essent, quam omnia Ecclesiae militantis suffragia. At multiplicatis Ecclesiae militantis suffragijs pro aliquo in Purgatorio existente, totaliter absolueretur à pena: Cum igitur Sancti, qui sunt in patria eodem modo orent pro ijs, qui sunt in Purgatorio, sicut pro nobis, si nobis aliquid impetrant, illos profecto, qui sunt in Purgatorio totaliter orationes eorum à pena absoluent. Quod falsum est, quia sic suffragia Ecclesiae pro defunctis facta essent superflua.

HVIC obiectioni uiculae satisfacere conatur dissimilitudine quadam, qua inter suffragia Ecclesiae militantis, & trium-

triumphantis constituit. Nimirum, quod suffragia hominum in terris viventium pro defunctis sint quasi satisfactiones quædam mortuis donatæ, atque ita illos à pæna absoluant. At Sancti, qui sunt in patria, non sunt in statu satisfaciendi: ideo non est simile de eorum orationibus, ac suffragijs Ecclesiæ.

Dissimilitudinem capio, inquis, illud nondum: Quomodo Sanctorum cum Christo regnantium præces, quæ efficaciores sunt, quam hominum in terris agentium, multis imperfectio- nibus implicatorum, & frequentius, ac feruentius profunduntur, siue illæ gratuitam pænarum remissionem, siue satisfactionum applicationem impetrent, adiunctis viventium & Ecclesiæ totius innumeris suffragijs Purgatorij euacuationem, si Clementia ibi præsidet, non obtineant. Hoc si non capis, sustine, in Clementiæ admirationem à Iustitiæ consortio nunquam auulsæ absorptus. *Quis nouit sensum Domini, aut quis consiliarius eius fuit?*

Roman. xxi

34.

ILLVD

ILLVD interim apud te fixum maneat, quod satis superque probatum est hodie: In Purgatorio Misericordiam superexaltare iudicium, & miris modis pœnam peccatis debitam mitigare, siue intensionem spectes, siue extensionem. Id multis contingere haud est dubium. De omnibus idem adfirmare quis audeat? cùm non pauci inter mortales reperiantur, suæ & aliorum salutis immemores, rigidi, tenaces, auari, sordidi, inhumani, sine commiserationis affectu erga pauperes, & necessitate extrema laborantes. Qui neque eleemosynarum largitione, neque orationum frequentatione, neque operum pœnaliũ exhibitione, neque vllis Christiani hominis officijs vel viuentibus, vel in Domino defunctis, & opem mortalium, misericordix assidua imploratione flagitantibus subuenire solent. Viri non misericordiarum, sed crudelitatum. At sibi caueant; quia iudicium sine misericordia illi, qui non fecerit misericordiam.

NOTÆ.

NOTÆ.

S. MILLIA Sacrificiorum pro defunctis.] PHILIPPVS III. Rex Catholicus, post obitum Coniugis Margarete Austriacæ, ipso exequiarum die in sola urbe Madritensi, curauit fieri Sacra mille Septingenta: ex quibus ducenta octoginta ad Aras expiatrix, sine Præuilegiatas; & quinquaginta quatuor fuere solennia. Deinde, præter mille piacularia sacrificia, de quibus agebatur in testamento, curauit Rex alia fieri *vinginti milia*. Gusman in vita Margarete Austriacæ p. 3. cap. 3.

ISABELLA Clara Eugenia Infans Hispaniarum profuncto coniuge suo Alberto Pio imperauit celebrari Sacrorum quadraginta millia, ac per triginta continenter dies astitit ipsa quotidie sacris decem. F. Iacobus Courvvoisser in Manso-læo.

FERDINANDVS Elector Coloniensis, mortua Colonia Maria Medicæ Gallie Regina, Anno 1642. 3. Iulij, ut in extremis agentis desiderio ac petiti-

petitioni satisfaceret, simulque testamentariis tabulis, sex Missarum millia in Ciuitate Coloniensi fieri quam primum mandauit, quibus addita fuere plura alia.

MAXIMILIANVS Elector Bauaria erexit Monechij Catum Anno 1615. cui nomen Archifraternitas Fidelium Animarum, Pontificijs indulgentijs aucta, & tribus Aris piacularibus, seu Priuilegiatu honorata. In ea operantur sacris quotidianis viginti aut triginta Sacerdotes. Excipe festos, & Dominicos & Luna dies; ut alijs etiam templis sua pietas constet. Complures alij Sacerdotes eo se conferunt, & eodem loco multa istiusmodi Sacrificia curantur. Anno 1627. septem millia ducenta & decem sacrificia numerata sunt. Anno 1628. quingenta ac nouendecim supra quinque millia. Ieremias Drexelius in epistola manuscripta An. 1629 3. Sept.

Anno 1637. Brugis Flandrorum apud PP. Augustinianos instituta est Congregatio ab Episcopo in subsidium Animarum, qua ad id Ara expiatrix pluribusque Indulgentijs ditata est, ac legibus stabilita. Iudocus Andries in Purgatorio catholice asserto, tract. 4.

Anno 984. Sodalitas Roma conflata est partim ex Sacerdotibus, partim ex Episcopis,
eo con-

MISERICORD. THEATRUM. 121

eo consilio ac fine, ut post obitum singuli So-
daliū mutuo sacrificijs iuuarentur. Hu-
ius Instituti etiamnum superest in Diaconio
SS. Cosma & Damiani monumentum in ta-
bula marmorea incisum, ubi ista leguntur:
Constat, dilectissimi Fratres, de pro-
missione, quam ex corde fecimus co-
ram DEO & Sanctis eius, ut vnusquis-
que nostrum, Fratres, Sacerdotes, &
Episcopi, & posterī nostri Sacerdo-
tes, in perpetuum, qualiscumque ex
hac luce migrauerit, quadraginta Mis-
sas pro eius Anima, per vnumquem-
que Sacerdotem, qui superstites sint,
canere promissimus. Ista promissio fa-
cta fuit ante Sacrosanctum altare,
tempore Ioannis xiv. Papæ, mense Fe-
bruarij die xxii. Indictione xii. Anno
Dominicæ Incarnationis 984. *Cesar*
Baronius. Tom. 10. Annal.

Fuit Persona quadam ita addicta substi-
dijs Animarum in Purgatorio, ut inter pia
legata constituerit, centum Sacra, ut fierent,
pro Anima illa, qua diutissime arsisset. Toti-
dem pro alia, cuius homines minimè memi-
nissent. Iterum, centum pro Anima, qua mi-
nimum DEO deberet. Denique, totidem pro
ea, qua plurimo apud DEVM are teneretur.

F

Libel-

Libellus, MARIA Patrona fidel. Animarum.

Roma celebris est Confraternitas. B. Virginis de suffragio pro Animabus in Purgatorio existentibus, quam Anno 1603. Clemens VIII. Pontifex M. confirmavit.

Huc spectant exempla earum Animarum, qua ex Purgatorio liberata. I. Per sacrificia & sacram communionem. II. Per opera varia satisfactoria viventium. III. Per corporis afflictationes. IV. Per eleemosynas. V. Per preces. VI. Per opera pia Defunctis transcripta. VII. Per sodalitia ad iuuandas in Purgatorio Animas instituta. VIII. Per frequentationem stationum, qua pijs imaginibus sunt distincta, & adornata. Quorum multa congescit Ludocus Andries in Opusculo, Purgatorum Catholicè assertum tractatum 4.

BONONIA inualuit laude digna consuetudo, ut quo die corpus mandatur, eodem trecenta, sexcenta, mille sacra curentur, etiam plura, sicubi opes suppetunt ut quàm magnanimam opem Defunctis ferant. Non negligunt interim honestam piamque funeris pompam, eleemosynarum largitionem, vestium in pauperes distributionem, aut si quid aliud

liud

liud piū est ex more, institutoque maiorum.
Sed nihil antiquius habent, quā ut Studio-
sissimè Sacrificia numero maximo offerre
iubeant, spretis superfluis sumptibus atque
conuiujs, qua quandoque plus uiuis nocent,
quam mortuis prosint. Stephanus Binet de
Itar. Animar. Purg.

Ad Misericordia regnum in Purgatorio
asserendum, plurimum faciunt Angelorum
bonorum erga Animas in eo loco officia, &
maximè Custodis, de quibus legatur Iacobus
Hautinus libel. de Angelo Custode, in quo
Capite 12. differit, Quemadmodum Tutela-
res iuuent Animas in flammis purgantibus,
de quo hac habet, I. Cur Tutelares ad ignem
purgatorium Clientes deducant. II. Auctori-
tate & exemplo ostenditur, à Custode Clie-
ntem ad purgantia loca deduci III. Pre-es & e-
leemosynas pro Cliente colligere Custodem.
IV. Quibus modis scilicet breues pro Clie-
nte in flammis constituto colligat nonnun-
quam Angelus. V. Quibus inter ceteras motioni-
bus per se ad suppetas conjunctis ferendas exci-
tet Custos Angelus. De eadem re Consu-
latus Iacobus Saliarius lib. 7. de Ti-
more DEI cap. 11.